

Müzik Eğitiminde Öğrenme Stratejileri Üzerine Yapılan Ulusal Literatürdeki Çalışmaların İncelenmesi

Şenol AFACAN¹

Özet

Bilişsel, duyuşsal kazanımların yanı sıra psikomotor becerilerin ön planda olduğu müzik eğitimi, yapısında teknik ve müzikal zorlukları barındıran, uzun ve titiz bir çalışma gerektiren süreçtir. Müzik eğitiminde karşılaşılan teknik ve müzikal zorlukların aşılabilmesi öğrenci performansını ve başarısını olumsuz etkilediği bilinmektedir. Bu noktada öğrenme stratejileri müzik eğitimi ve çalgı eğitiminde öğrencinin kendi öğrenmesini bilinçli bir şekilde takip etmesinde, kendini denetlemesinde, değerlendirmesinde geliştirici ve destekleyici katkı sağladığı bilimsel çalışmalarla ortaya konmuştur. Bu çalışmanın amacı müzik eğitimi alanında yapılan öğrenme stratejileri ile ilgili Türkçe olarak yayınlanmış lisansüstü tez ve makaleleri incelemektir. Çalışmada müzik eğitiminde öğrenme stratejilerini konu alan lisansüstü tezler ile makaleler yapıldıkları yıl, konu, araştırma modelleri, çalışma grupları, veri toplama araçları açısından incelenmiştir. Çalışmada nitel araştırmalar içerisinde yer alan doküman incelemesi modeli kullanılmıştır. Çalışma sonuçlarının literatüre katkı sağlayacağı ve bu alanda yapılacak çalışmalara yol göstereceği düşünülmektedir. Çalışma sonucunda elde edilen verilere dayanarak öneriler getirilmiştir.

Anahtar kelimeler: müzik, müzik eğitimi, öğrenme stratejileri.

Investigation of Studies in National Literature on Learning Strategies in Music Education

Abstract

In addition to cognitive, affective achievements, music education, in which psychomotor skills are at the forefront, is a process that requires technical and musical difficulties in its structure and requires a long and rigorous work. Failure to overcome the technical and musical difficulties encountered in music education is known to adversely affect student performance and success. At this point, learning strategies have been revealed in scientific studies which provide the students with a conscious and supportive follow-up in self-control, self-control and evaluation in music education and instrument education. The aim of this study is to examine the articles with the theses and theses published in Turkish on learning strategies in the field of music education. In the study, the types of studies on learning strategies in music education, the year they were conducted, research models, data collection tools, working groups were examined. It is thought that the results of the study will contribute to the literature and will guide the studies in this field. Research data was collected through document analysis. The results of the study were based on the data obtained.

Keywords: music, music education, learning strategies.

¹ Öğr. Gör. Dr., Ahi Evran Üniversitesi, senolafacan@gmail.com

GİRİŞ

Sanat eğitiminin en önemli bileşenlerinden biri olan müzik eğitimi belirlenen hedefler doğrultusunda müziksel davranışlar kazandırma, geliştirme süreci olarak tanımlanabilir. Mesleki müzik eğitimi sürecine yönelik alan derslerinin yanı sıra çalgı eğitimi de her biri kendine özgü zorluklar barındıran bir süreçtir. Bu süreçte yaşanan zorluklar öğrencinin çalışma isteğini azalttığı gibi çalgısına yönelik olumsuz tutum geliştirmesine sebep olabilmektedir. Dolayısıyla çalışılan etüt ve eserlerin daha nitelikli seslendirilmesi ve doğru çalışma alışkanlıklarının kazanılması konusunda öğrenciyi bilinçlenmeye yöneltecek yaklaşımlarda bulunulması çok önemlidir. Öğrenme stratejilerinin öğrenci tarafından etkin olarak kullanılması müzik eğitimindeki başarısını artırmada önemli rol oynamaktadır.

Günümüzde öğrenmenin nasıl ve ne şekilde gerçekleştiğinin yanında öğrenenin öğrenme performansını artırmak aynı zamanda öğrenmenin kalıcı izli olması ve bireyin öğrenme esnasında kendisi için var olan öğrenme güçlüklerini ortadan kaldırması öğrenmelerini kontrol edebilmesi, gruplandırabilmesi ve kendine en uygun öğrenme yolunu seçebilmesinde öğrenme stratejileri önemli bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır (Yıldızlar, 2012).

Yüksel'e (2011) göre öğrenme stratejileri öğrencilerin hedefledikleri öğrenmeleri gerçekleştirmek üzere kullandıkları birtakım yollardır. Diğer taraftan Güven (2004) öğrenme stratejilerini bireyin öğrenme sürecinde duyularına gelen uyarımları işleyen ve bunları uzun süreli belleğe aktarılmasını ve bütünleştirilmesini sağlayan işlemler olarak belirtmektedir.

Öğrenme stratejileri, öğrencinin kendi kendine öğrenebilmesi için kullandığı işlemlerdir (Gagne ve Driscoll, 1988,s.134). Selçuk (2008) bireyin öğrenme sırasında duyu organlarına gelen kısa ve uzun süreli hafızaya transfer etmesini sağlayan teknikler, daha geniş anlamıyla öğrenmeyi kolaylaştıran tüm davranış ve düşünceleri olarak tanımlamıştır.

Weinstein ve Mayer'e (1986) göre öğrenme stratejileri öğrenenin öğrenme sırasında harcadığı düşünce ve davranışlarıdır. Tay (2004) ise öğrenme stratejilerini öğrencilerin öğrenme-öğretme süreci içinde ya da bireysel hazırlıklarında kendisine sunulan bilgileri zihinsel süreçlerinden geçirerek ona anlam vermesi ve kendine mal etmesi için gerekli çabaları ortaya koyması şeklinde tanımlamıştır.

Subaşı (2000) öğrencilerin okulda başarılı olmaları ve okul sonrası kendilerini geliştirmeleri, kendi öğrenmelerini izleme yeterliliği kazanmaları için öğretimin her düzeyinde öğrenme stratejilerinin öğretime yer verilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Öğrencilerin nasıl öğrendiklerinin bilincinde olmaları ve kendi öğrenmelerini izlemeleri, kendi öğrenme özelliklerini tanımaları, öğrenmelerinde yararlanacakları stratejileri bilmeleri, seçmeleri ve kullanabilmeleri öğrenmeyi öğrenmedir. Öğrenmeyi öğrenme becerilerini kazandırmanın en etkili yollarından biri bireylere öğrenme stratejilerini nasıl kullanabileceklerini öğretmektir (Yıldızlar, 2012).

Günümüzde bireylerin öğrenme stratejilerini geliştirmeleri, kullandığı stratejilerin farkında olması, kendi öğrenmelerini kontrol edebilir hale gelmesi amaçlanmaktadır. Bu nedenle öğrencilerin hangi öğrenme stratejilerini ne sıklıkta kullandığını belirlemek

eğitimin farklı kademelerinde istenilen hedeflere ulaşılmasında öğrenme stratejileri sürekli güçlendirilmesi gereken bir konudur (Şahin ve Uyar, 2013).

Öğrenme stratejileri ile öğrenci öğrenmelerini kendisi planlayabilir, öğrenmelerini daha kolay ve kalıcı biçimde geliştirebilir. Bu sebeple eğitimin hangi basamağında olursa olsun öğrenme stratejilerini öğrenmeye gereksinim vardır (Özer, 2002). Diğer taraftan Özer (2002) öğrenme stratejilerini öğrencinin kolay ve kalıcı öğrenmesini sağlamanın yanı sıra;

- Öğrenciyi bilinçli öğrenci durumuna getirme
- Öğrencinin öğrenmedeki verimliliğini artırma
- Öğrenciye bağımsız öğrenebilme niteliği kazandırma
- Öğrencinin isteyerek ve zevk alarak öğrenmesine yardım etme
- Okul sonrası öğrenmelerine temel hazırlama gibi başka işlevleri de yerine getirdiğini belirtmiştir.

Müzik eğitimi alanında öğrenme stratejileriyle ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde, bu çalışmaların daha çok çalgı eğitimi üzerine yoğunlaştıkları fark edilmektedir. Bu çalışmalar çalgı eğitiminin türüne göre ele alındığında ise çello eğitiminde (Akbel, 2018), keman eğitiminde (Akın, 2007; Akın, 2010; Akın 2013a, 2013b), gitar eğitiminde (T. Yokuş, 2010) ve piyano eğitiminde (Aydiner Uygun & Kılınçer, 2012a, 2012b, Ertem, 2003, Kılınçer, 2013, Kılınçer & Aydiner Uygun, 2013a, 2013b, Kurtuldu, 2007; Kurtuldu, 2011; Kurtuldu, 2012; H. Yokuş, 2009; H. Yokuş, 2010) öğrenme stratejilerinin araştırıldığı çalışmaların olduğu görülmektedir. Çalgı eğitimindeki öğrenme stratejilerine bütüncül bir bakış açısı sağlayan çalışmalar da bulunmaktadır (Aydiner Uygun & Kılınçer, 2017a, 2017b, 2017c, 2017d; Aydiner Uygun & Kılınçer, 2018a, 2018b; Bircan, 2018). Bahsedilen çalışmalarda öğrenme stratejilerinin akademik başarıya pek çok olumlu etkisinin bulunduğu ortaya konulmaktadır. Buradan hareketle öğrenme stratejilerinin etkili bir şekilde kullanımının öğrencilerin öğrenme performanslarını artırdığı söylenebilir.

Amaç

Bu çalışmanın amacı müzik eğitiminde öğrenme stratejilerini konu alan Türkçe olarak yayınlanmış lisansüstü tez ve makaleleri incelemektir. Çalışma sonuçlarının literatüre katkı sağlayacağı ve yapılacak olan diğer çalışmalara yol göstereceği düşünülmektedir. Bu amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır. Araştırma kapsamında müzik eğitiminde öğrenme stratejileri ile ilgili yayınlanmış lisansüstü tez ve makalelerin;

1. Yıllara göre dağılımı nasıldır?
2. Konu alanı bakımında dağılımı nasıldır?
3. Araştırma modeline göre dağılımı nasıldır?
4. Çalışma gruplarına göre dağılımı nasıldır?
5. Veri toplama araçlarının dağılımı nasıldır?

Önem

Bu çalışma müzik eğitiminde öğrenci başarısında önemli yere sahip olan öğrenme stratejileri üzerine yapılan bilimsel çalışmaların derlenerek ortaya konması bu konuda

çalışan araştırmacılar için aydınlatıcı bir bilgi vermesi ve araştırma sonucunda getirilecek olan öneriler açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

YÖNTEM

Araştırma modeli

Araştırmada nitel araştırmalar içerisinde yer alan doküman incelemesi modeli kullanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsamaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2013, s.217).

Örnekleme

Araştırmada doküman incelemesinin basamakları göz önüne alınarak Yükseköğretim Kurumunun (YÖK) tez arşivinde yer alan ve erişime açık olan 8 doktora tezi (Kocabaş, 1995; Ertem, 2003; Akın, 2007; Kurtuldu, 2007; Demirova, 2008; Yokuş, 2009; Kılınçer, 2013; Kocaarslan, 2016) ve 2 yüksek lisans tezi (Özer, 2010; Bircan, 2018) ile 21 makale (Otacıoğlu, 2008; Akın, 2010; Kurtuldu & Güçlü, 2010; H. Yokuş, 2010; T. Yokuş, 2010; Er & Özer, 2011; Kurtuldu, 2011; Aydın Uygun & Kılınçer, 2012a; Kocabaş & Sever, 2012; Kurtuldu, 2012; Akın, 2013a, 2013b; Kılınçer & Aydın Uygun, 2013a, 2013b; Ertem, 2014; Deniz, 2015; Yokuş & Yürüdü, 2015; Ercan & Orhan, 2016; Akbel, 2018; Aydın Uygun & Kılınçer, 2018b; Pirgon, 2018) oluşturmaktadır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırma kapsamında ulaşılan toplam 31 araştırma yayın yılı, konu, araştırma modeli, çalışma grubu, veri toplama araçlarına ilişkin elde edilen veriler belirlenen kriterlere göre analiz edilmiştir.

BULGULAR

Bu bölümde; verilerin analizinden elde edilen bulgular yüzde (%) ve frekans (f) olarak ifade edilmiş ilgili kategorilere göre gruplandırılıp, tablolaştırılmış ve analiz sonuçlarına dayalı yorumlar yapılmıştır.

Müzik eğitimi alanında öğrenme stratejileri ile ilgili yayınlanmış tez ve makalelerin yıllara göre dağılımı tablo 1’de gösterilmektedir.

Tablo1. Müzik Eğitiminde Öğrenme Stratejileri İle İlgili Yapılan Yüksek Lisans ve Doktora Tezleri İle Makalelerin Yıllara Göre Dağılımı

Yıl	Yüksek lisans tezi	%	Doktora Tezi	%	Makale	%
1995			1	3,22		
2003			1	3,22		
2007			2	6,45		
2008			1	3,22	1	3,22
2009			1	3,22		
2010	1	3,22			4	12,90
2011					2	6,45
2012					3	9,67
2013			1	3,22	4	12,90
2014					1	3,22
2015					2	6,45
2016			1	3,22	1	3,22
2018	1	3,22			3	9,67
Toplam	2	6,44	8	25,77	21	67,7
Genel Toplam			31			100

Tablo 1'e göre toplam 31 yayın bulunmaktadır. Tabloya göre yapılan çalışmaların büyük bir kısmını makalelerin oluşturduğu görülmektedir. (%67,7) bu yayınları (%25,77) ile doktora tezleri izlemektedir. Öğrenme stratejileri ile ilgili en çok yayının 2010 ve 2013 yıllarında yapıldığı görülmektedir.

Tablo 2. Müzik Eğitiminde Öğrenme Stratejileri İle İlgili Yapılan Yüksek Lisans ve Doktora Tezleri İle Makalelerin Konulara Göre Dağılımı

Konular	Yüksek lisans tezi	%	Doktora Tezi	%	Makale	%	
Piyano eğitimi	Anlamlandırma stratejisi	1	3,22		1	3,22	
	Örgütlenme stratejisi			1	3,22		
	Dikkat stratejileri				1	3,22	
	Öğrenme stratejilerinin kullanılması			2	6,45	5	16,12
	Bilgiyi işleme modeline dayalı genel öğrenme stratejileri			1	3,22		
	İlköğretim öğrencilerinin dikkat toplama yeteneğinin gelişimi			1	3,22		
	Planlı ve eşit tekrar çalışması				1	3,22	
	Yürütücü biliş dayalı bireysel tutumlar				1	3,22	
Toplam %		1		5		9	48,38

Keman Eğitimi	Anlamlandırma stratejisi	1	3,22	2	6,45
Toplam %		1		2	9,67
Öğrenme Yöntemleri	İşbirlikli öğrenmede öğrenme stratejileri	1	3,22		
	Okul öncesi çocuk merkezli öğrenme			1	3,22
Toplam %		1		1	6,45
Gitar Eğitimi	Üst bilişin gitar performans başarısına etkisi			1	3,22
Toplam %				1	3,22
Müziği Öğrenme Stratejileri	Müzik öğretmeni adaylarının öğrenme stratejilerini kullanma durumları			1	3,22
	Müzik öğretmeni adaylarının müziği öğrenme stratejileri	1	3,22		
	Mesleki müzik eğitimi öğrencilerinin müziği çalışırken ve çalarken kullandıkları öğrenme stratejileri			1	3,22
	Carl Philipp Emanuel Bach'ın solfeggio adlı eserinde çalışma biçimleri			1	3,22
	Öğrencilerin kullandığı müziği öğrenme stratejileri			1	3,22
	Müzik öğretmeni adaylarının bilişötesi öğrenme stratejilerini kullanma düzeyleri			1	3,22
	Çalgı eğitiminde öğrenme-öğretme stratejileri			1	3,22
Toplam %		1		6	22,58
Çello Eğitimi	Türk müziği çello eğitiminde öğrenme stratejilerinin kullanılma durumları			1	3,22
Toplam %				1	3,22
Diğer	Lisans eğitiminde bilinçli farkındalık öğrenme stratejileri	1	3,22		
	Üstbilişsel farkındalık ve öz-yeterlik düzeyleri arasındaki ilişki			1	3,22
Toplam %		1		1	6,45
	Toplam	2	8	21	
Genel Toplam		31			100

Tablo 2' ye göre öğrenme stratejileri ile ilgili araştırmaların çalgı eğitimi boyutunda çoğunlukla piyano eğitimi üzerine yapıldığı görülmektedir. (%48,33) Lisansüstü çalışmaların makalelere oranla sınırlı sayıda olduğu görülmektedir. Bunların 8'i doktora

tezi, 2'si yüksek lisans tezidir. Doktora tezlerinin konu alanlarına bakıldığında 5'i piyano eğitimi üzerine 1'i keman eğitimi, 1'i işbirlikli öğrenme yöntemi, diğeri ise lisans eğitiminde bilinçli farkındalık üzerine yapılmıştır.

Tablo 3. Müzik Eğitiminde Öğrenme Stratejileri İle İlgili Yapılan Yüksek Lisans ve Doktora Tezleri İle Makalelerde Kullanılan Araştırma Modellerinin Dağılımları

Araştırma modeli	Yüksek lisans tezi	%	Doktora Tezi	%	Makale	%	Toplam
Kontrol gruplu öntest-sontest deneysel desen			2	6,45	6	19,35	25,8
Betimsel (literatür taraması) ve kontrol gruplu öntest-sontest deneysel desen	1	3,22	3	9,67	2	6,45	45,14
Tarama	1	3,22	2	6,45	7	22,58	32,25
İlişkisel tarama			1	3,22	2	6,45	9,67
Nitel					1	3,22	3,22
Literatür taraması					2	6,45	6,45
Nitel ve tarama					1	3,22	3,22
Toplam	2	6,44	8	25,79	21	67,72	
Genel Toplam			31				100

Tablo 3'e göre yapılan çalışmaların 10 unda yalnızca tarama modeli (%32,25), 3'ünde tarama türlerinden ilişkisel tarama, 2'sinde literatür taraması kullanılmıştır. Yapılan araştırmaların 14'ünde deneysel desen kullanılmıştır (%45,14). Yapılan çalışmalardan yalnızca birinde nitel yöntem kullanılmıştır.

Tablo 4. Müzik Eğitiminde Öğrenme Stratejileri İle İlgili Yapılan Yüksek Lisans ve Doktora Tezleri İle Makalelerin Çalışma Gruplarına Göre Dağılımı

Çalışma Grubu	Yüksek Lisans Tezi	Doktora Tezi	Makale	Toplam	%
İlköğretim		1	1	2	6,45
Ortaokul		1		1	3,22
Güzel Sanatlar Lisesi	1	2	4	7	22,58
Lisans Müzik Eğitimi	1	4	12	17	54,83
Çalışma grubu yok			4	4	12,90
Toplam	2	8	21	31	100

Tablo 4'e göre öğrenme stratejilerinin konu alındığı araştırmaların 17 sinin çalışma grubu lisans müzik eğitimi öğrencilerinden oluşmuştur (%54,83). Bunu çalışma grubu güzel sanatlar lisesi müzik bölümü öğrencilerinden oluşan 7 çalışma izlemektedir

(%22,58). Literatür taraması yapıldığı için 4 araştırmada çalışma grubu bulunmamaktadır.

Tablo 5. Müzik Eğitiminde Öğrenme Stratejileri İle İlgili Yapılan Yüksek Lisans ve Doktora Tezleri İle Makalelerin Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımı

Veri toplama araçları	Yüksek Lisans Tezi	Doktora Tezi	Makale	Toplam	%
Başarı testi		1	1	2	
Gözlem Formu	1	5	4	10	20,40
Farkındalık envanteri /ölçeği		3	3	6	12,24
Öğrenme stratejileri ölçeği	1	3	7	11	22,44
Tutum ölçeği	1	1	2	4	
Alan bilgisi testi		1		1	2,04
Kişisel bilgi formu	1	2	1	4	
Anket		5		5	10,20
Görüşme formu		1	1	2	
Performans/Değerlendirme ölçeği-formu		1	2	3	
Dikkat testi		1		1	2,04
Toplam	4	24	21	49	100

Tablo 5'e göre yapılan araştırmalarda veri toplama aracı olarak en sık öğrenme stratejileri ölçeği (%22,44) oranında kullanılmıştır. Bunun yanında gözlem formu (%20,40) kullanılma oranıyla en sık kullanılan diğer bir veri toplama aracıdır. Araştırmalarda (%12,24) oranıyla farkındalık envanteri/ölçeği kullanıldığı görülmektedir. Araştırmalarda (%2,04) oranında en az düzeyde kullanılan alan bilgisi testi ile dikkat testidir. Toplam 31 araştırmacının incelendiği çalışmada toplamın 49 olması bir araştırmada birden fazla veri toplama aracının kullanılmış olmasından kaynaklanmaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

İncelenen araştırmaların 2'si yüksek lisans tezi olup 8'i doktora tezidir. Doktora tezlerinin 2'si orta öğretim (güzel sanatlar liseleri), 1'i ortaokul müzik dersinde, 5'i yükseköğretimde (müzik eğitimi anabilim dallarında) gerçekleştirilmiştir. Yapılan lisansüstü araştırmaların 6'sı piyano eğitiminde, 1'i keman eğitiminde öğrenme stratejileri üzerine yapılmıştır. Buradan çalgı eğitiminde öğrenme stratejilerini ele alan lisansüstü araştırmaların sınırlı sayıda olduğu söylenebilir. Lisansüstü araştırmalar farklı çalgılar üzerine yapılabilir. Ayrıca ölçek geliştirme çalışmalarına ağırlık verilebilir. Örnekleme yer alan çalışma grupları açısından lisansüstü tezler ile makalelerin çoğunlukla lisans müzik eğitimi öğrencileri üzerine çalışıldığını göstermektedir. Yapılacak çalışmalarda özellikle mesleki müzik eğitiminin temel becerilerinin kazandırıldığı güzel sanatlar liseleri müzik bölümü öğrencilerini konu alan çalışmalar artırılabilir.

Yapılacak araştırmalarda öğrenme stratejilerinin farklı boyutları ele alınabilir. Özellikle anlamayı izleme ya da (yürütücü biliş stratejileri) olarak bilinen bireyin

gerçekleştirdiği öğrenme etkinliklerini denetlemesini temel alan bu strateji üzerine deneysel çalışmalar yapılabilir. Yapılacak araştırmalarda nitel verilerle desteklenmiş çalışmalara ağırlık verilebilir.

Öğrenme stratejilerinin önemli bir boyutunu oluşturan duyuşsal stratejileri içeren ve bireyin çalgı performansını doğrudan etkileyen faktörler üzerine deneysel çalışmalar yapılabilir.

Öğrenme stratejilerinin tüm boyutlarını içeren ve etüt, eser vb. çalışmalara entegre edilmiş etkinlikler hazırlanabilir. Bu sayede bireyin çalgı eğitiminde müzikal ve teknik açıdan gelişimine etkileri araştırılabilir.

KAYNAKÇA

Akbel, A, B. (2018). Türk müziği alanında öğrenim gören çello öğrencilerinin öğrenme stratejilerini kullanma durumları. *Turkish Studies Educational Sciences, Volume:13/19*,163-184.

Akın, Ö. (2007). Anadolu Güzel Sanatlar liseleri müzik bölümleri keman dersinde anlamlandırma stratejisinin kullanımı ve etkililik düzeyi. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Akın, Ö.(2010). Anadolu güzel sanatlar liselerinde anlamlandırma stratejisinin keman öğrenmeye etkisi. *E-Journal of New World Sciences Academy*, 5 (3), 139-149.

Akın, Ö. (2013a). Keman eğitiminde anlamlandırma stratejisinin başarıya etkisi (örnek bir uygulama). *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21 (4), (Özel Sayı),1551-1560.

Akın, Ö.(2013b). Müzik öğretmeni adaylarının öğrenme stratejilerini kullanma durumları (Pamukkale Üniversitesi Örneği), *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 1-10.

Aydiner Uygun, M. & Kılınçer, Ö. (2012a). Piyano repertuarının öğrenilmesinde öğrenme stratejilerinin kullanılma düzeyleri ile başarı düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi: Güzel sanatlar ve spor liseleri örneği. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 7(2), 199-213.

Aydiner Uygun, M. & Kılınçer, Ö. (2012b). Piyano repertuarının öğrenilmesinde öğrenme stratejilerinin kullanılma düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi: Güzel sanatlar ve spor liseleri örneği. *International Journal of Human Sciences*, 9(1), 965-992.

Aydiner Uygun, M. & Kılınçer, Ö. (2017a). Developing a scale for strategies used during the practice and learning of instrumental music. *Educational Research and Reviews*, 12(8), 518-530.

Aydiner Uygun, M. & Kılınçer, Ö. (2017b). Examination of strategies fine arts high school students use during the practice and learning of instrumental music. *Journal of Education and Training Studies*, 5(4), 178-189.

Aydiner Uygun, M. & Kılınçer, Ö. (2017c). Strategies musicians use while practicing and learning instrumental music, In I. Koleva & G. Duman (Eds.), *Educational Research and Practice* (pp. 400-409). St. Sofia: Kliment Ohridski University Press.

Aydiner Uygun, M. & Kılınçer, Ö. (2017d). Orkestra sanatçılarının enstrümanlarındaki müziği çalışırken ve öğrenirken kullandıkları stratejilerin incelenmesi. *IV. Uluslararası*

Türk Dünyası Araştırmaları Sempozyumu, 26-28 Nisan 2017, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Niğde.

Aydiner Uygun, M., & Kılınçer, Ö. (2018a). Enstrümantal müziği çalışırken ve öğrenirken kullanılan stratejiler ölçeğinin yapı geçerliğinin incelenmesi. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 1373-1387.

Aydiner Uygun, M. & Kılınçer, Ö. (2018b). Mesleki müzik eğitimi öğrencilerinin enstrümantal müziği çalışırken ve öğrenirken kullandıkları öğrenme stratejilerinin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 47,317-339.

Bircan, K. E. (2018). Müzik öğretmeni adaylarının müziği öğrenme stratejilerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.

Demirova, G. (2008). Piyano eğitiminin ilköğretim öğrencilerinin dikkat toplama yetisine etkisi. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Deniz, J. (2015). Müzik öğretmeni adaylarının bilişötesi öğrenme stratejilerini kullanma düzeyleri. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (*The Journal of Academic Social Science*), Sayı:14, 1-14.

Er, O. K. & Özer, K. Z.(2011). Piyano dersinde kullanılan anlamlandırma stratejilerinin öğrencilerin öğrenme düzeylerine ve tutumlarına etkisi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 26 (14), 47-65.

Ercan, N. & Orhan, Y. Ş.(2016). Yetişkin çalgı eğitiminde öğrenme-öğretme stratejileri. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi* (*The Journal of Academic Social Science*), 4 (37), 1-12.

Ertem, Ş. (2003). Ankara Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi müzik bölümü temel piyano eğitiminde öğrenme stratejilerinin kullanılma durumları ve "örgütlenme stratejisinin etkililik düzeyi. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Ertem, Ş. (2014). Piyano eğitiminde öğrenme süreci ve öğrenme stratejileri kullanmanın yeri ve önemi. *Sanat Eğitimi Dergisi*, 2(2), 1-23.

Gagné, R. M. & Driscoll, M. P. (1988). *Essentials of learning for instruction* (2nd ed.). Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall.[http://ocw.metu.edu.tr/pluginfile.php/9013/mod_resource/content/1/driscoll-ch10%20\(1\).pdf](http://ocw.metu.edu.tr/pluginfile.php/9013/mod_resource/content/1/driscoll-ch10%20(1).pdf) sayfasından erişilmiştir.

Güven, M. (2004). Öğrenme stilleri ile öğrenme stratejileri arasındaki ilişki. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Kılınçer, Ö. (2013). Piyano dersinde kullanılan öğrenme stratejilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Kayseri.

Kılınçer, Ö. & Aydiner Uygun, M. (2013a). Piyano dersinde kullanılan öğrenme stratejileri ölçeğinin geliştirilmesi. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 468-493.

Kılınçer, Ö. & Aydıner Uygun, M. (2013b). Müzik öğretmeni adaylarının piyano dersinde öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerinin incelenmesi. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 8(2), 206-237.

Kocaarslan, B. (2016). Profesyonel müzik eğitiminde bilinçli farkındalık öğrenme stratejileri ve öğrenme stilleri. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Kocabaş, A. (1995). İşbirlikli öğrenmenin blokflüt öğretimi ve öğrenme stratejileri üzerindeki etkileri. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Kocabaş, A. & Sever, Z. (2012). Öğrencilerin kullandığı müziği öğrenme stratejilerinin bazı psikososyal değişkenler bakımından analizi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13 (4), 9-23.

Kurtuldu, M. K. (2007). Bilgiyi işleme modeline dayalı piyano eğitiminde genel öğrenme stratejilerinin yeri ve görsel imajlar oluşturma yönteminin kullanılabilirlik düzeyi. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Kurtuldu, K. M. & Güçlü, E. H. (2010). Piyano eğitiminde planlı ve eşit tekrar çalışmasının öğrencilerin başarısı üzerindeki etkileri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi (Electronic Journal of Social Sciences)*, 9 (34), 196-204.

Kurtuldu, K. M. (2011). Yürütücü biliş dayalı bireysel tutumların piyano çalma başarısına etkisi. *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı 190, 41-53.

Kurtuldu, K. M. (2012). Dikkat stratejilerine yönelik uyarıcı işaretlerin piyano eğitiminde kullanılabilirliği. *OMÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31 (2), 233-254.

Otacıoğlu, G. S. (2008). Okul öncesi çocuk merkezli öğrenme ve müzik stratejileri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi (Electronic Journal of Social Sciences)*, 7 (23), 157-171.

Özer, B. (2002). İlköğretim ve ortaöğretim okullarının eğitim programlarında öğrenme stratejileri. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 1(1), 17-32.

Özer, Z. (2010). Bursa Zeki Müren güzel sanatlar ve spor lisesi müzik bölümü piyano dersinde kullanılan anlamlandırma stratejilerinin öğrencilerin öğrenme düzeyleri ve tutumlarına etkisi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.

Pirgon, Y.(2018). Carl Philipp Emanuel Bach'ın Solfeggio adlı eserinin öğrenme stratejileri açısından değerlendirilmesi. *Sanat Eğitimi Dergisi*, 6 (1), 37-54.

Selçuk, Z. (2008). *Eğitim psikolojisi* (15. Baskı), Ankara: Nobel.

Subaşı, G. (2000). Etkili öğrenme: Öğrenme stratejileri. *Milli Eğitim Dergisi*, 146, 124.

Şahin, H. & Uyar, M. (2013). Öğrenme stratejileri kullanımının akademik başarıya yansımaları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 164-177.

Tay, B.(2004). Sosyal bilgiler dersinde anlamlandırma stratejilerinin yeri ve önemi. *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5 (2), 1-12.

Weinstein, C.E. & Mayer, R.E. (1986). The teaching of learning strategies. In M. Wittrock (Ed.), *Handbook of research on teaching* (pp. 315-327). New York, NY: Macmillan.

- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (Genişletilmiş 9.baskı), Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldızlar, M. (2012). Öğretmen adaylarının öğrenme stratejileri üzerine bir çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H.U.Journal of Education)*, 42, 430-440.
- Yokuş, H. (2009). Pişano eğitiminde öğrenme stratejilerinin kullanılmasına yönelik etkinliklerin performans başarısına ve üst bilişsel farkındalığa etkisi. *Yayımlanmamış Doktora Tezi*. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Yokuş, H. (2010). Pişano eğitiminde öğrenme stratejilerinin kullanılmasının öğrencilerin başarılarına ve üstbilişsel farkındalıklarına etkisi. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, Sayı:31*, 145-160.
- Yokuş, T. (2010). Üstbilişin gitar performans başarısına etkisi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, Sayı:31*, 161-175.
- Yokuş, T. & Yürüdür, E. F.(2015). Müzik öğretmeni adaylarının üstbilişsel farkındalık ve öz-yeterlik düzeyleri arasındaki ilişki. *Turkish Journal of Arts And Social Sciences*, 1 (1), 22-34.
- Yüksel, S. (2011). Öğrenme stratejileri ve sınıflamalar (Edt. Seval Fer) *Öğrenme öğretme kuram ve yaklaşımları içinde* (s.149-167). Ankara: Anı yayıncılık.